

Jaarverslag 2017 van:

**De Vereniging tot het verstrekken van basisonderwijs op ref. grondslag
te Kootwijkerbroek:**

**waarvan uitgaat de
Rehobothschool**

Inhoudsopgave

Inhoud

Van de toezichtcommissie.....	3
Van de secretaris.....	4
Algemeen.....	6
Identiteit en leerlingenpopulatie.....	9
Onderwijs en kwaliteitszorg.....	11
Personeel.....	13
Huisvesting.....	14
Communicatie en relaties.....	14
Ouders.....	15
Toekomstperspectieven.....	15
Financiën.....	16
Continuïteitsparagraaf.....	17
Financieel.....	17
Analyse van het nettoresultaat.....	17
Financiële positie.....	19
Financiële kengetallen.....	20
Investerings- en financieringsbeleid.....	21
Treasuryverslag.....	21
Continuïteitsparagraaf.....	23
Toekomstige externe ontwikkelingen.....	23
Toekomstige interne ontwikkelingen.....	23
Staat van baten en lasten – begroting.....	24
Balans – begroting.....	25
Belangrijkste risico's en onzekerheden.....	26
Beheersing van risico's.....	26
Bijlage: verantwoording Prestatiebox.....	26

Van de toezichtcommissie

Jaarverslag 2017

1. Leden

De leden van de toezichtcommissie zijn:

<u>Functie</u>	<u>Naam</u>	<u>Geb.jaar</u>	<u>Beroep</u>	<u>Nevenfuncties die van belang voor de onderwijsinstelling</u>
1. Voorzitter	J. vd Wal	1959	Agrariër	Geen

vanaf 1 mei 2017:

1. Voorzitter	J. vd Bruinhorst	1976	Projectleider bouw	Geen
2. Secretaris	G. vd Bruinhorst	1979	Werkvoorbereider	Geen
3. Alg. lid	H. vd Stroet	1978	Ondernemer	Geen

2. De door de toezichtcommissie verrichte werkzaamheden

In het kalenderjaar 2017 heeft de toezichtcommissie in het jaarverslag van 2016 verantwoording afgelegd over de door haar in 2016 uitgevoerde taken. Ook is daarvan mondeling verslag en verantwoording gedaan op de in mei 2017 gehouden Algemene Ledenvergadering.

Het jaar 2017 stond voor het schoolbestuur en het managementteam vooral in het teken van stabilisatie en planmatig kijken naar de toekomst. Het jaar 2017 was het eerste jaar van dhr. Paanstra als directeur van de Rehobothschool. De TZC heeft de bezigheden van het bestuur op afstand gevolgd en enkele malen is er onderling overleg geweest.

De TZC heeft in 2017 twee keer een bestuursvergadering bijgewoond.

De TZC heeft in 2017 driemaal regulier vergaderd. Daarnaast waren er een aantal ad-hoc contactmomenten naar aanleiding van ontwikkelingen binnen de school.

Ook heeft de TZC in 2017 een contactmoment gehad met de MR en ook een keer met het MT

3. De onderwerpen die aan de orde zijn geweest

Op de vergaderingen van de toezichtcommissie zijn de volgende onderwerpen aan de orde geweest:

- * Het functioneren van het bestuur/bestursbeleid
- * Vaststellen van de begroting 2017
- * Vaststellen van de jaarrekening 2016
- * Benoeming accountant
- * Doornemen financiële kwartaalrapportages en liquiditeitsprognoses
- * Bestuurlijke Vernieuwing
- * de notulen van de bestuursvergaderingen (o.a identiteit, vve-voorziening en bijscholing leerkrachten enz)

4. Klassenbezoeken

In 2017 hebben de leden van de toezichtcommissie een aantal klassenbezoeken meegemaakt. De leden van de TZC vergezellen de bestuursleden bij de klassenbezoeken en nemen deel aan de nabesprekingen.

5. De van toepassing zijnde code goed bestuur

De VGS-versie van de code goed bestuur is van toepassing. Deze versie is gebaseerd op die van de PO-raad.

6. De honoring en de onkostenvergoeding

Er is geen honorarium overeengekomen. Ook zijn er in 2017 geen onkostenvergoedingen betaald.

Opgesteld: 09 januari 2018

Voorzitter
J. van de Bruinhorst

Secretaris
G. van de Bruinhorst

Van de secretaris

Jaarverslag 2017

Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag 2017 van de Vereniging tot het Verstrekken van Basisonderwijs op Reformatorische Grondslag te Kootwijkerbroek. Daarin legt het bestuur op hoofdlijnen verantwoording af over het gevoerde beleid van het afgelopen kalenderjaar.

Algemeen

Nadat we als bestuur op 24 september 2016 dhr. B. Paanstra uit Bennekom (per 1 januari 2017) konden benoemen als directeur viel de eerste schooldag van het kalenderjaar 2017 samen met de eerste werkdag van dhr. Paanstra. Als bestuur zijn we verwonderd en dankbaar dat we na een periode van een tweetal interim-directeuren nu weer een "eigen" directeur mogen hebben. Dhr. W. Fieret heeft als voormalig interim-directeur van onze school dhr. Paanstra tot en met eind februari 2017 enkele dagdelen per week ingewerkt alsook het nodige aan overdracht gedaan. Tijdens een vijftal bijeenkomsten in 2017 hebben we met een afvaardiging vanuit het bestuur de avonden van het zgn. "lerend netwerk" bezocht. Tijdens de meeste avonden kon onze directeur hierbij ook aanwezig zijn. Samen

met een aantal andere schoolbesturen uit het Vebakowosz samenwerkingsverband werden er tijdens deze netwerkbijeenkomsten - o.l.v. de PO-raad en de VGS - een aantal centrale thema's aan de orde gesteld, met hierbij als belangrijkste doelstelling om van elkaar te leren. Vanuit ons schoolbestuur hebben we hierin de onderwerpen "scheiding van bestuur en toezicht & planmatig besturen" aangedragen. O.a. deze avonden hebben ertoe geleid dat we als bestuur de eerste contouren hebben kunnen schetsen als een vervolg op en eerste verdere uitwerking van ons traject bestuurlijke vernieuwing. In verband met prioritisering van verschillende bestuurlijke activiteiten was dit traject nl. in september 2015 tijdelijk on hold gezet. Op 3 juli vond de afscheidsavond van de groepen 8 plaats. Namens het bestuur is er tijdens deze avond aan de leerlingen een Bijbel met kanttekeningen uitgereikt. Op verzoek van dhr. Paanstra hebben we als bestuur gespreid over het jaar 2017 een viertal functioneringsgesprekken met hem gevoerd. N.a.v. deze functioneringsgesprekken, de informatie uit de school zelf, alsook vanuit de achterban van onze school hebben we als bestuur tijdens de bestuursvergadering van 4 december het besluit mogen nemen om de tijdelijke benoeming (betreffende het eerste jaar) van dhr. Paanstra om te zetten naar een vaste aanstelling.

De school

In het afgelopen jaar mochten onze kinderen opnieuw (Bijbels) onderwijs ontvangen. Opgemerkt mag worden dat de leerkrachten ook dit jaar er alles aan hebben gedaan wat in hun vermogen lag om de kinderen te onderwijzen. Dit verdient een oprechte blijk van waardering! Er is heel veel energie gestoken in / heel veel aandacht gegaan naar de dagelijkse voortgang van het (Bijbels) onderwijs aan de kinderen. Het bestuur spreekt hierbij haar hartelijke dank uit aan al het personeel om dagelijks op zo'n professionele wijze bezig te zijn voor onze kinderen.

Het bestuur

In het afgelopen kalenderjaar is het bestuur 10 keer bij elkaar geweest in een officiële bestuursvergadering. De data hiervan betrof: 11 januari, 7 februari, 20 maart, 18 april, 8 mei, 19 juni, 18 september, 9 oktober, 8 november en 4 december. Tijdens de bestuursvergaderingen van 19 juni en 8 november is er deels in combinatie vergaderd met de toezichtcommissie (TZC). Tijdens de bestuursvergaderingen van 18 april en 4 december is er deels in combinatie vergaderd met de medezeggenschapsraad (MR). Tijdens de bestuursvergaderingen kon de directeur (voor het grootste deel) aanwezig zijn. Ook heeft het bestuur gedurende het jaar een aantal formele overlegmomenten gehad met het management team (MT). Tijdens de algemene ledenvergadering (ALV), welke in 2017 gehouden werd op 3 mei, was er één bestuurslid (dhr. G.D. van den Broek) aftredend en niet herkiesbaar. Eén bestuurslid (Dhr. G.H.A. Van Ee) was aftredend en herkiesbaar. Dhr. G.H.A. Van Ee werd herkozen en mocht zijn bestuursfunctie opnieuw aanvaarden. Dhr. J.M.H. Klok werd tot nieuw bestuurslid gekozen en mocht zijn bestuurslidmaatschap aanvaarden. Tijdens de reeds genoemde algemene ledenvergadering hebben we als bestuur en leden ook stilgestaan bij het agendapunt/thema: "De koers van de Rehobothschool". In de periode na de algemene ledenvergadering zijn we als school en bestuur gezamenlijk verder aan de slag gegaan met de verdere uitwerking van dit thema. Enkele voorbeelden hiervan zijn ICT beleid, het beleidsplan Personeel en Organisatie en het beleidsplan kwaliteitszorg. Naast het reguliere overleg met de directeur hebben er in het jaar 2017 ook weer klassenbezoeken en benoemingsgesprekken plaatsgevonden.

Slot

Bij het schrijven van dit jaarverslag past ons verwondering en dankbaarheid. Dat we nog weer mogen staan waar we nu staan. Steeds maar weer in het oog houdend dat de kinderen goed onderwijs zouden moeten en mogen ontvangen als voorbereiding op enerzijds hun plaats in de maatschappij, maar anderzijds op weg en reis naar de eeuwigheid. Dat dit laatste toch als zwaarste zou mogen wegen en dat de Heere het Bijbels onderwijs zou willen zegenen aan de harten van onze kinderen is onze hartelijke wens en bede.

Kootwijkerbroek, 10 januari 2018

Namens het schoolbestuur van de Rehobothschool te Kootwijkerbroek

G.G.J. Baan - Secretaris

Algemeen

Het schoolconcept van de Rehobothschool is gebaseerd op de identiteit, de missie en de visie van de school. Deze drie documenten zijn richtinggevend bij nieuwe onderwijsontwikkelingen en vernieuwingen. Die worden getoetst aan het schoolconcept voordat ze eventueel ingevoerd worden.

Identiteit

De Rehobothschool is een reformatorische school. Dit betekent dat de Bijbel (Statenvertaling) als het onfeilbare Woord van God voor bestuur, personeel, ouders en leerlingen leidend is. Daarbij onderschrijft de school onvoorwaardelijk de drie formulieren van

Enigheid (Heidelbergse Catechismus, de Nederlandse Geloofsbelijdenis en de Dordtse Leerregels). De boodschap uit Gods Woord van zonde en genade wordt op een evenwichtige wijze uitgedragen. De mens is goed en naar Gods evenbeeld geschapen. Door de zondeval ligt de mens verloren door eigen schuld en heeft de plicht om zich te bekeren. Alleen uit genade, door een eenzijdig werk van Gods Geest, kan een mens weer met God verzoend worden en dat op grond van het bloed van Jezus Christus.

De twee pijlers, de vrijmacht Gods en de verantwoordelijkheid van ieder mens, zijn kenmerkend voor het leef- en werkklimaat op de Rehobothschool. Het personeel spreekt met eerbied en ontzag over Gods majesteit, voelt het gewicht van de zielen voor de eeuwigheid en houdt de kinderen voor hoe goed het is om de Heere te dienen.

Missie

De missie van de Rehobothschool is het geven van reformatorisch onderwijs aan de leerlingen uit Kootwijkerbroek en directe omgeving. Van dit onderwijs is vorming een wezenlijk onderdeel. Het onderwijs en de vorming vinden plaats in nauw overleg en in eensgezindheid met de gezinnen en de plaatselijke Gereformeerde Gemeente, in afhankelijkheid van de zegen van de Heere.

Visie

Zoals hierboven is beschreven, wil de Rehobothschool de missie van de school concretiseren. In de periode 2016-2019 staan de onderstaande visie-uitspraken op onderwijs en opvoeding als concretisering van die missie centraal. De visie-uitspraken zijn gegroepeerd rond onderstaande thema's. Deze zijn ontleend aan het schoolplan 2016 – 2019. Dit document is in april 2016 vastgesteld.

Onderwijs

Vanuit de missie en de visie biedt de Rehobothschool kwalitatief goed onderwijs dat aansluit bij de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Het onderwijs wordt gegeven middels leerlijnen en methodes die passen bij de missie en visie van de school. Deze dekken kerndoelen en voldoen aan de referentiedoelen die de inspectie stelt.

Op de Rehobothschool wordt er binnen het leerstofjarenklassensysteem gedifferentieerd gewerkt en lesgegeven middels effectieve instructie. In de kleuterbouw wordt er vooral lesgegeven door 'ontwikkelings-gericht onderwijs' en in de groepen 3 t/m 8 middels 'programma gericht onderwijs'. Door Opbrengstgericht Werken, middels het toepassen van de principes van Handelings Gericht Werken, zijn de resultaten passend bij het niveau van de leerlingen, waarbij het landelijke gemiddelde wordt nagestreefd.

Voor de vakken rekenen, taal

, Engels en ICT zijn er coördinatoren die zicht houden op de leerlijn, resultaten en implementatie van de methodes en jaarlijks verantwoording afleggen aan de portefeuillehouder onderwijs.

Personeel

'Ieder mens is verantwoordelijk voor de eigen daden.' Deze oude uitspraak zegt iets over relatie. Je bent immers verantwoording schuldig aan een ander. Er is bij het begrip verantwoordelijkheid dus sprake van wederkerigheid. Personeelsleden van onze school zijn aanspreekbaar op hun doen en laten en de kwaliteit van hun werk. De bereidheid om verantwoording af te leggen past bij transparant zijn. Een Bijbelse attitude bij verantwoordelijkheid is het besef dat ieder mens als schepsel verantwoording af moet leggen voor zijn of haar doen en laten tegenover zijn of haar Schepper. Die belijdenis en dat besef vormen de juiste grondhouding bij het verantwoordelijke werk wat we mogen doen.

Op onze school doen mensen met toewijding hun werk. Onderwijs, vorming, opvoeding zijn taken waarbij vrijblijvendheid niet past. Vanuit een intrinsieke motivatie doen de personeelsleden hun dagelijkse werk met en voor de kinderen. Ze stellen zich daarbij dienstbaar op. De ontwikkeling en het welbevinden van de kinderen staan op de voorgrond.

Dit betekent dat een personeelslid op de Rehobothschool vanuit de Bijbel en de leer, die verwoord wordt in de drie Formulieren van Enigheid leeft. Hij of zij spreekt met eerbied, ontzag en liefde voor Gods majesteit en brengt het Evangelie dicht bij het hart van de kinderen. Hij of zij is daarbij een identificatiefiguur en gezagsdrager en heeft liefde voor de kinderen.

Leerling en leerlingondersteuning

Op onze school wordt ieder kind gezien en gekend. We zien ieder kind als een uniek schepsel van God. Dat uitgangspunt stimuleert de personeelsleden van de school in hun betekenisvolle omgang met de kinderen. Dit betekent tevens dat de school een veilige plaats moet zijn. De leer- en leefgemeenschap die de Rehobothschool wil zijn, moet ervaren worden als een thuishaven voor kinderen. Dat aspect van veiligheid en welbevinden geldt eveneens voor de personeelsleden. De onderlinge verhoudingen dienen gekenmerkt te worden door het al genoemde uitgangspunt. Leidinggevenden zullen de mensen van hun team als mens behandelen en hen binnen de kaders van het schoolbeleid, ruimte geven om hun talenten te ontwikkelen.

In het realistische schoolondersteuningsprofiel legt de school ten minste een keer per vier jaar vast welke ondersteuning de school kan bieden aan leerlingen die dat nodig hebben. Ook staat hierin welke ambities de school heeft voor de toekomst. De schoolleiding stelt in samenspraak met het team het schoolondersteuningsprofiel op. Op basis van dat profiel inventariseert de school welke expertise ontwikkeld moet worden. De vraag is daarbij van belang wat dat betekent voor de scholing en toerusting van leraren. De school publiceert het profiel via onder meer de schoolgids en de website, zodat voor iedere betrokkene duidelijk is welke ondersteuning de school biedt.

Passend onderwijs

Vanuit onze Bijbelse visie zijn we verantwoordelijk om alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een passende onderwijsplek te bieden. Elk kind verdient onderwijs dat aansluit bij zijn of haar behoeften. De wet Passend Onderwijs is bedoeld om dit nog beter voor elkaar te krijgen. Voor onze school betekent dat het volgende.

- We benaderen kinderen vanuit hun mogelijkheden. We kunnen omgaan met veel verschillen in onderwijsbehoeften.
- De school heeft zorgplicht; voor ieder kind dat bij ons wordt aangemeld bieden of zoeken we een passende plek.
- Om kinderen een passende plek te bieden werken wij als reformatorische scholen samen in het samenwerkingsverband Berséba Midden. Kennis en expertise van verschillende scholen worden zo gedeeld. Deskundigen vanuit verschillende s(b)o-scholen begeleiden school en leerlingen in de extra ondersteuning. Ook kan een passende plek gevonden worden op het speciaal onderwijs.
- De school heeft een helder ondersteuningsprofiel. Hierin staat verwoord wat de mogelijkheden, ambities en grenzen van de school zijn.
- Een belangrijk doel van de school is leerkrachten te laten groeien in deskundigheid. Het samenwerkingsverband krijgt geld om de extra ondersteuning op de scholen te organiseren en te financieren.
 - Goed overleg tussen school, ouders en de jeugdzorg is een speerpunt van onze school.
 - Ouderbeleid keert in ieder jaarplan terug.

Communicatie

De school is geen eiland. Op onze school werken wij voortdurend aan een goede relatie tussen gezin, kerk en school. Dat zijn de drie initiële opvoeders die doelbewust en doelgericht hun kinderen, hun doopleden en hun leerlingen van de school opvoeden, vormen en onderwijs geven. De identiteit bindt samen. Naast deze eensgezindheid geven de drie opvoeders elkaar ook ruimte. Elk heeft de eigen specifieke en eigenstandige

verantwoordelijkheid. Ze zijn geen kopieën van elkaar. Communicatie is daarbij van groot belang. Daarbij hanteert de school vier schijven van betrokkenheid. Van binnen naar buiten zijn dat respectievelijk; de ouders, de kerkelijke gemeenten, de plaatselijke gemeenschap en de (internationale) samenleving.

Communiceren is iets anders dan alleen maar praten. Een van de belangrijkste aspecten in de communicatie is 'luisteren'. Niet doen alsof, niet oplossingsgericht, niet selectief maar empathisch luisteren: 'Wat bedoelt hij of zij nu eigenlijk?' Feedback geven en er om vragen, hoort eveneens bij een gezonde communicatie. We zien communicatie als de olie in de machine. Als die ontbreekt, loopt de machine vast en gebeuren er nare dingen. Als bij de school betrokkenen niet op een professionele manier met elkaar communiceren, gebeuren er ook nare dingen. Daarom stellen we ons als doel om met alle belanghebbenden, zowel intern als extern, tijdig, doelmatig en adequaat te communiceren.

Kwaliteitszorg

Kinderen zitten maar 1 keer op de basisschool. Het woord 'basisschool' of 'primair onderwijs' zegt iets over de betekenis en de waarde van de jaren die ze op de basisschool doorbrengen. De basis wordt gelegd. Het primair onderwijs heeft een vervolg. Hoe is die basis? Die is van belang voor het vervolg. Daarom hebben kinderen recht op goed onderwijs. Dat is de reden waarom de kwaliteit via het PCDA-model geborgd en waar nodig verbeterd wordt. Dat vraagt van de leerkracht een lerende houding, die gericht is op ontwikkeling.

Huisvesting en inrichting

De Rehobothschool is gehuisvest in een nieuw schoolgebouw. We hebben dit mooie gebouw in januari 2015 in gebruik genomen. De school was in alle geledingen betrokken bij de plannen die hebben geleid tot de bouw van de school. Er is dus in het recente verleden intensief nagedacht en gesproken over een adequaat gebouw, met voldoende ruimtes om de leerlingen les te geven en ruimte met ICT-voorzieningen. Daarbij zijn er werkruimten voor personeel. Het schoolgebouw, evenals de pleinen, dragen bij aan een prettig leer- en leefklimaat.

Financiën

De financiële middelen die ontvangen worden, zetten we op onze school doelmatig in. Daarbij is het verantwoord omgaan met de middelen in het belang van de schoolorganisatie leidend. De personele middelen worden voornamelijk door de schoolleiding ingezet. De materiële middelen wordt ingezet door middel van budgettering. Periodiek leggen we aan de belanghebbenden op transparante wijze verantwoording af over de doelmatige en verantwoorde inzet van personele en materiële middelen.

Voor zaken als risicobeheersing, vermogenspositie, treasurybeleid en de meerjarige horizon wordt de school op professionele wijze begeleid door de VGS (Vereniging Gereformeerde Schoolonderwijs) in Ridderkerk.

Identiteit en leerlingenpopulatie

Over de identiteit van de Rehobothschool is geschreven in het hoofdstuk 'Algemeen' van dit jaarverslag. Aanvullend worden hier enkele zaken genoemd die van belang zijn voor de identiteit.

Inzicht in kerkelijke achtergrond

De school heeft goed inzicht in de kerkelijke achtergrond van de ouders van de leerlingen. De ontwikkeling op dit gebied wordt gevolgd. Om een indruk te geven, worden hieronder de aantallen en percentages van de afgelopen 3 jaren getoond.

Kerkelijke achtergrond	31-12-2015		31-12-2016		31-12-2017	
	Aantal	Proc.	Aantal	Proc.	Aantal	Proc.
Gereformeerde Gemeente Kootwijkerbroek	396	67,35%	402	66,56%	403	66,28%
Gereformeerde Gemeente De Valk-Wekerom	74	12,59%	94	15,56%	89	14,64%
Hersteld Hervormde Kerk Garderen	16	2,72%	14	2,32%	13	2,14%
Gereformeerde Gemeente in Nederland Barneveld	18	3,06%	21	3,48%	22	3,62%
Gereformeerde Gemeente Barneveld	19	3,23%	14	2,32%	17	2,80%
Herstelde Hervormde Kerk Barneveld e.o.	39	6,63%	36	5,96%	38	6,25%
Hersteld Hervormde Kerk Harskamp	10	1,70%	5	0,83%	7	1,15%
Gereformeerde Gemeente in Nederland (overig)	2	0,34%	1	0,17%	0	0,00%
Oud Gereformeerde Gemeente (overig)	3	0,51%	5	0,83%	6	0,99%
Protestantse Kerk Nederland Kootwijkerbroek	2	0,34%	1	0,17%	1	0,16%
Hersteld Hervormde kerk Lunteren	1	0,17%	2	0,33%	2	0,33%
Protestantse Kerk Nederland Harskamp	3	0,51%	4	0,66%	3	0,49%
overig	2	0,34%	3	0,50%	3	0,49%
Oud Gereformeerde Gemeente Barneveld	3	0,51%	2	0,33%	4	0,66%
	588	100%	604	100%	608	100%

Evenals in andere jaren heeft er in 2017 overleg plaatsgevonden met de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente van Kootwijkerbroek. De besproken thema's zijn met name gericht op het welbevinden van de kinderen en de gezinnen.

In 2017 is iedere maandag zendingsgeld opgehaald. In een paar gevallen is het naar andere doelen dan de zending van de Gereformeerde Gemeenten gegaan. Dit op projectmatige basis.

Toelating nieuwe leerlingen

De directeur en een of meerdere bestuursleden hebben met alle ouders die hun eerste kind aanmelden bij de school een kennismakingsgesprek gevoerd. Bij dit kennismakingsprek was de identiteit van de school een belangrijk onderdeel.

Het toelatingsbeleid is niet open. Alleen die kinderen worden toegelaten van wie de ouders de identiteit onderschrijven. Dit wordt praktisch geregeld door het ondertekenen van de identiteitsverklaring.

Onderwijs en kwaliteitszorg

De Rehobothschool heeft op het gebied van onderwijs en kwaliteitszorg zich in het jaar 2017 verder ontwikkeld.

Leerlingenondersteuning

- a. De afgelopen jaren is de Rehobothschool intensief bezig geweest met het realiseren van de opdracht van Passend Onderwijs. Het team heeft zich bezonnen op de grenzen en mogelijkheden van de school en wat de ambities zijn. Ook heeft het team het afgelopen jaar scholing ontvangen op het gebied van het omgaan met kinderen met specifieke onderwijsbehoeften, en dan met name op het gebied van gedrag in het traject Veerkracht in de groep.
- b. De school heeft gebouwd aan een stevig systeem voor de leerlingenondersteuning. Er is een kundig IB-team aanwezig dat in nauw contact met externe instanties, deels samengevoegd in het ondersteuningsteam, zoekt naar de beste begeleiding van leerkrachten en leerlingen op onze school.

Onderwijskundige ontwikkelingen

- a. In de kleutergroepen wordt al een aantal jaren gewerkt met het “spelen en werken”. In groep 1/2 wordt dit concept verder geborgd en verder uitgebouwd. Verder krijgt de motoriek, executieve functies en rekenroutines meer aandacht in het komende schooljaar
- b. In het jaar 2017 is er gestart met het jaarplan vanuit het schoolplan 2015-2019. Voor de drie kernvakken rekenen, taal en Engels zijn de volgende zaken gerealiseerd:

b1 rekenen

- De rekencoördinator heeft het beleidsdocument voor rekenen herzien. In dit beleidsdocument is o.a. de doorgaande lijn van de school opgenomen met de cruciale leermomenten per jaargroep.
- Er wordt groepsdoorbrekend gewerkt tijdens rekenen in groep 8, waarbij de leerlingen in verschillende niveaugroepen les krijgen. Ook groep 7 is hiermee gestart aan het begin van kalenderjaar 2018.

b2. taal

De methode Taal actief is m.i.v. cursusjaar 2017/2018 ingevoerd in de groepen 4 t/m 6, deze voldoet aan de referentiedoelen van de inspectie en de identiteitseisen die de school stelt. De methode zal in cursusjaar 2018/2019 ingevoerd worden in groep 7 en in cursusjaar 2019/2020 in groep 8.

- De taalcoördinator zal het beleidsdocument voor taal & lezen herzien in dit schooljaar. In dit beleidsdocument wordt o.a. de doorgaande lijn van de school opgenomen met de cruciale leermomenten per jaargroep.

b3. Engels

Vanaf groep 1 krijgen de kinderen les in het Engels. In het jaar 2017/2018 is de methode My name is Tom verder ingevoerd (tot MNIT 7) en maken de leerlingen van groep 7 en 8 nu ook gebruik van Holmwoods. De volgende doelstellingen zijn gesteld:

- Iedere leerkracht professionaliseert zich op het gebied van Engels en voldoet aan de profielschets die als bijlage is opgenomen.
- 90% van alle leerkrachten behalen in 2017 een B1-niveau (zie ERK) voor Engels.
- Iedere leerkracht krijgt jaarlijks een klassenbezoek van de Engelse coördinator.
- Engels wordt dagelijks aangeboden vanaf groep 1, met een minimum van 60 minuten per week.
- De methode 'My name is Tom' wordt schoolbreed gevolgd en geldt als het belangrijkste onderdeel van de leerlijn van onze school.
- De leerlingen behalen een passende score bij de Cito ME2! toets in groep 7 en 8, die past bij het instroomniveau van het VO.

De VVE voorziening functioneert naar tevredenheid en wordt regelmatig gecontroleerd door de GGD. Er is in het afgelopen kalenderjaar hard gewerkt om de VVE verder te professionaliseren. Tevens heeft de nieuwe Wet harmonisatie kinderopvang veel aandacht gevraagd van de collega's. Vanaf 1 januari 2018 moet ook onze VVE aan deze nieuwe wetgeving voldoen.

Ook het bestuur heeft zich over de VVE gebogen. Zij hebben het volgende besloten:

- Kinderen met een VVE indicatie zijn welkom vanaf 3 jaar (was bestaand beleid)
- Kinderen die de voorschool willen bezoeken zijn ook welkom van 3 jaar (was 3,5 jaar)
- In kalenderjaar 2018 gaan we als school werken aan het ontwikkelen van een speltheek en prentotheek onder professionele begeleiding. Kinderen vanaf 2 jaar kunnen hier spellen en/of prentenboeken lenen. Dit in het kader van het vergroten van de ouderbetrokkenheid.

Kwaliteitszorg

- Het volledige kwaliteitshandboek wordt herschreven aan de hand van het inspectiekader en de huidige stand van zaken van het onderwijs op de Rehobothschool. In 2017 zijn er 3 van de 5 onderdelen herschreven.
- Het onderdeel VVE toegevoegd aan het kwaliteitshandboek.
- Twee keer per jaar wordt de kwaliteit van het onderwijs en overige zaken door een interne auditcommissie geaudit.
- De afwijkingen die zijn geconstateerd zijn besproken met het bestuur, MT en het personeel.
- Uitkomsten van deze besprekingen zijn omgezet naar acties die zijn opgenomen in het verbeterplan van de school.
- Binnen de kwaliteitszorg neemt het programma "Integraal" een belangrijke plek in..

Opbrengsten

- De opbrengsten op het gebied van de tussentoetsen lag op het niveau dat van onze school mag worden verwacht.
- De opbrengsten van de eindtoets en de LOVS toetsen zijn op de eerste personeelsvergadering met het hele team doorgesproken. Wij hebben toen ook vooral gekeken naar de doorlopende leerlijn.
- Verder vragen de opbrengsten op het gebied van begrijpend lezen voortdurend de aandacht. De teksten liggen vaak buiten de belevingswereld van de kinderen.

Eindtoets

De Rehobothschool heeft vanaf 2014-2015 de IEP-eindtoets afgenomen en niet de Cito-eindtoets. De overheid geeft de scholen de mogelijkheid om keuzes te maken bij het afnemen van de eindtoets. Uit de meerdere partijen zoals (CITO, IEP en ROUTE8) hebben wij voor de IEP-toets gekozen. De IEP-eindtoets is gebruiksvriendelijker, sluit beter aan bij de belevingswereld van kinderen en daarnaast neutraal. Dat laatste houdt in dat thema's die niet passen in onze identiteit ook niet naar voren komen (denk aan occulte zaken e.d.)

De resultaten op het gebied van de eindopbrengsten (score 75,3) lagen in 2017 onder het landelijk gemiddelde (score 78), maar wel boven de ondergrens van de inspectie (score 74,5). Als we daarbij rekenen met het percentage gewichtenleerlingen van onze school, die we in bovenstaande niet hebben meegenomen, dan hebben we een voldoende resultaat mogen behalen.

Personeel

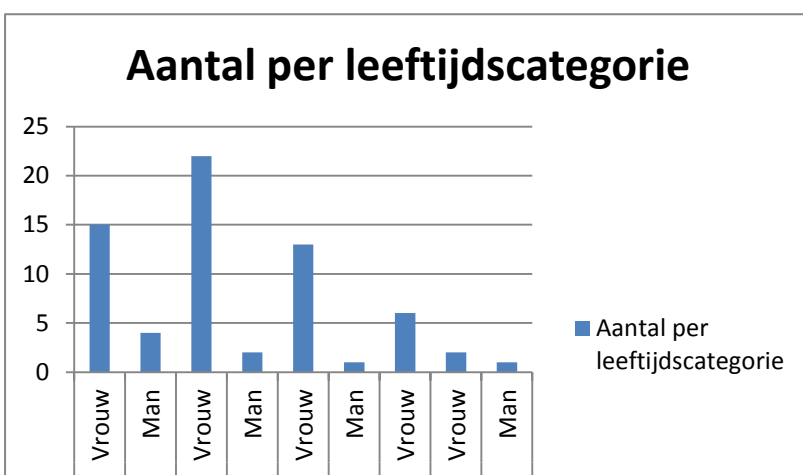
‘Ieder mens is verantwoordelijk voor de eigen daden.’ Deze oude uitspraak zegt iets over relatie. Je bent immers verantwoording schuldig aan een ander. Er is bij het begrip verantwoordelijkheid dus sprake van wederkerigheid. Personeelsleden van onze school zijn aanspreekbaar op hun doen en laten en de kwaliteit van hun werk. De bereidheid om verantwoording af te leggen past bij transparant zijn. Een Bijbelse attitude bij verantwoordelijkheid is het besef dat ieder mens als schepsel verantwoording af moet leggen voor zijn of haar doen en laten tegenover zijn of haar Schepper. Die belijdenis en dat besef vormen de juiste grondhouding bij het verantwoordelijke werk wat we mogen doen. Op onze school doen mensen met toewijding hun werk. Onderwijs, vorming, opvoeding zijn taken waarbij vrijblijvendheid niet past. Vanuit een intrinsieke motivatie doen de personeelsleden hun dagelijkse werk met en voor de kinderen. Ze stellen zich daarbij dienstbaar op. De ontwikkeling en het welbevinden van de kinderen staan op de voorgrond. Dit betekent dat een personeelslid op de Rehobothschool vanuit de Bijbel en de leer, die verwoord wordt in de drie Formulieren van Enigheid leeft. Hij of zij spreekt met eerbied, ontzag en liefde voor Gods majesteit en brengt het Evangelie dicht bij het hart van de kinderen. Hij of zij is daarbij een identificatiefiguur en gezagsdrager en heeft liefde voor de kinderen.

Personeelsbestand – verhouding fulltimers/parttimers

- Van de globaal 24 groepen 1 tot en met 8 hebben 20 groepen een leerkracht voor 4 of 5 dagen. 50% van het personeel werkt parttime (minder dan 4 dagen).

Personeelsbestand – leeftijdsopbouw 2017

Leeftijd	Geslacht	Aantal per leeftijdscategorie
15 t/m 24	Vrouw	15
25 t/m 34	Man	4
25 t/m 34	Vrouw	22
35 t/m 44	Man	2
35 t/m 44	Vrouw	13
45 t/m 54	Man	1
45 t/m 54	Vrouw	6
55 t/m 64	Vrouw	2
55 t/m 64	Man	1

Ziekteverzuim

Verzuim 1,09 fte = 2,52%

Gemiddeld verzuim 1,47 fte = 3,34%

Dit ligt onder het landelijk gemiddelde.

Het landelijk gemiddelde lag in 2015 op 6,4% en in 2016 op ongeveer 6,1%. Inzage in het landelijk gemiddelde loopt altijd 2 jaar achter.

Huisvesting

In het jaar 2017 mochten we het gehele jaar weer gebruik maken van ons mooie schoolgebouw.

Op het gebied van onderhoud zijn er geen grote uitgaven geweest dan alleen de lopende contracten voor de technische installaties.

We mochten in Juni Dhr. M. Klok als nieuw bestuurslid verwelkomen. Dhr. Klok maakt sindsdien deel uit van de commissie van huisvesting.

De commissie van onderhoud en beheer mocht samen met veel vrijwilligers vele werkzaamheden uitvoeren aan ons schoolgebouw. Hierdoor zijn veel kosten bespaart. Een aantal vrijwilligers heeft zich ook ingezet voor het realiseren van een fietsenstalling. In het komende jaar zal D.V. de fietsenstalling ook door een aantal vrijwilligers geplaatst worden.

Communicatie en relaties

De Rehobothschool is aangesloten bij het reformatorisch samenwerkingsverband Berseba, Regio midden. De participatie van onze school is hoog. Vanzelfsprekend bezoeken de verschillende functionarissen de verschillende netwerkbijeenkomsten en vergaderingen.

De school is een actief lid van het onofficiële samenwerkingsverband VEBAKWOSZ. De letters staan voor de beginletters van de plaatsen waar de samenwerkende scholen zijn gevestigd. Dit zijn **V**eenendaal, **E**de, **B**arneveld, **A**chterberg, **K**ootwijkerbroek, **W**oudenberg, **S**cherpenzeel, **D**oorn. In 2017 is ieder directeurenoverleg van VEBAKWOSZ bijgewoond. De school streeft naar een open en constructieve relatie met de inspectie en ziet die als een waardevolle partner in het traject van schoolontwikkeling.

De contacten met de andere scholen in Kootwijkerbroek lopen via de directeur en zijn goed te noemen.

De vergaderingen van de Lokaal Educatieve Agenda (LEA) zijn dit jaar bezocht door de directeur. Dit geldt ook voor het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO).

De Interne Begeleiders hebben een structureel overleg met de leerplichtambtenaar gehad.

Klachtenafhandeling dient volgens de door de school opgestelde Klachtenregeling te geschieden. Deze regeling is van toepassing op klachten over gedragingen en/of beslissingen, waaronder discriminatie, dan wel over het nalaten van gedragingen en/of het niet nemen van beslissingen door het bevoegd gezag, de personeelsleden en de leerlingen. Het bevoegd gezag is aangesloten bij een door de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs ingestelde klachtencommissie.

Ouders

Binnen het MT is één van de teamleiders verantwoordelijk voor de portefeuille ouders. De betrokkenheid van ouders bij onze school is groot. In 2017 is er een oudercommissie opgericht. Via deze commissie geven veel ouders praktische hulp aan de school. Daarnaast worden de oudermorgens en –middagen goed bezocht.

Als school vinden we de mening van ouders belangrijk en willen we hen open en transparant tegemoet treden. Dit komt bijvoorbeeld tot uiting in de contactavonden die worden gehouden, de IB-gesprekken waarbij ouders altijd worden uitgenodigd en het ouderpanel dat ieder jaar wordt georganiseerd. Bij het ouderpanel worden ouders gevraagd om hun mening over actuele onderwerpen binnen de school. Daarnaast wordt er tweejaarlijks een ouderenquête uitgezet.

Toekomstperspectieven

In dit hoofdstuk worden de toekomstperspectieven beschreven, die opgenomen zijn in het schoolplan 2015-2019 en de jaarplannen. Een aantal zaken vragen blijvend de aandacht:

1. Identiteit

- De komende jaren is er minimaal één volledige personeelsvergadering gewijd aan het godsdienstonderwijs op onze school.
- Binnen de school wensen we vooral waarden gestuurd onderwijs, waarbij duidelijke normen worden vastgesteld. Het draait vooral om vorming. De leefregels worden herzien en verwerkt in een poster die in de school wordt opgehangen. Daarbij worden lessen ontworpen.

2. Directie en managementteam

- Het besturen op afstand en de rol van de directeur-bestuurder wordt in samenspraak met bestuur en MT vormgegeven.
- Jaarlijks is er minimaal één MT-studiedag waarbij het draait om ontwikkeling en teambuilding.

3. Onderwijs

- De referentiedoelen en de streefdoelen krijgen een centrale plek in ons onderwijs. Het onderwijsaanbod wordt hierop afgestemd.
- Het groepsdoorbrekend- en vakoverstijgend werken worden verkend en toegepast.
- De methode My name is Tom en de leerlijn van Engels worden volledig geïmplementeerd.
- De nieuwe taalmethode 'Taal actief' wordt aangeschaft en geïmplementeerd.
- Er vindt een bezinning plaats op de rol van begrijpend lezen in het onderwijs.
- Vergroten van de leerkrachtvaardigheden voor het vak muziek door de inzet van een vakdocent.
- Er komt een helder ICT- en mediabeleid.
- Er vindt een verkenning plaats om met ICT vanuit een lokale server over te stappen naar 'the cloud'.

4. Personeel

- Er wordt een deskundigheidsprofiel opgesteld en ingevoerd. Hierdoor krijgen zowel het personeel als de leiding van de school inzicht in de kwaliteiten en ontwikkelpunten van de personeelsleden.
- Er wordt een professionaliseringsdocument opgesteld, waarin de teamfoto o.a. een plek heeft.
- De teamscholing rondom gedrag en onderwijs staat centraal.
- Er wordt een integraal veiligheidsplan opgesteld.

5. Leerlingen en leerlingenzorg

- Er worden duidelijke afspraken gemaakt over kindgesprekken in de groepen 3 t/m 8.
- Het beleid meer- en hoogbegaafdheid wordt vastgesteld.
- De protocollen kindermishandeling, echtscheiding, rouw, medisch handelen, dyslexie en pesten worden herzien en aangepast.

6. Omgeving

- Er wordt structureel overleg gevoerd tussen school en kerk over het inzetten van professionele hulp in gezinnen.
- Het document 'burgerschap en sociale integratie' wordt herzien.
- Er wordt een oudercommissie opgericht en een plan gemaakt over ouderinzet.

7. Kwaliteitszorg en opbrengstgericht werken

- Het document kwaliteitszorg en het kwaliteitshandboek worden herschreven a.d.h.v. van het nieuwe Toezichtskader.
- Het interne audit systeem wordt herzien.
- De kwaliteitszorgcyclus wordt geïmplementeerd.

8. Meerjarenbegroting en de interne & externe ontwikkelingen (Aanpassen door VGS)

Financiën

De financiële middelen die ontvangen worden, zetten we op onze school doelmatig in. Daarbij is het verantwoord omgaan met de middelen in het belang van de schoolorganisatie leidend. De personele middelen worden voornamelijk door de schoolleiding ingezet. De materiële middelen wordt ingezet door middel van budgettering. Periodiek leggen we aan de belanghebbenden op transparante wijze verantwoording af over de doelmatige en verantwoorde inzet van personele en materiële middelen.

Voor zaken als risicobeheersing, vermogenspositie, treasurybeleid en de meerjarige horizon wordt de school op professionele wijze begeleid door de VGS (Vereniging Gereformeerde Schoolonderwijs) in Ridderkerk.

Continuïteitsparagraaf

Financieel

Analyse van het nettoresultaat

	Realisatie 2017 x € 1.000	Begroting 2017 x € 1.000	Vershil
Baten			
(B1) Rijksbijdragen	2.756	2.696	60
(B2) Overige overheidsbijdragen	56	42	15
(B3) Overige baten	88	45	43
Totaal baten	2.900	2.782	118
Lasten			
(L1) Personele lasten	2.375	2.319	57
(L2) Afschrijvingen	83	87	-5
(L3) Huisvestingslasten	103	99	4
(L4) Overige instellingslasten	262	252	10
Totaal lasten	2.823	2.757	66
Saldo baten en lasten	77	25	52
(R1) Saldo fin. baten en lasten	-19	-25	6
Nettoresultaat	58	0	58

Bovenstaande tabel geeft een weergave van de geconsolideerde staat van baten en lasten van de gehele organisatie. Het resultaat van 57.988 euro is als volgt opgebouwd:

Kostenplaats	Realisatie in euro's	Begroting in euro's	Vershil
Rehobothschool	43.393	458	42.935
Vereniging	14.595	0	14.595
Peutergroep	0	0	-

De baten en lasten van de vereniging en peutergroep zijn verwerkt onder de overige baten, overige overheidsbijdragen en overige instellingslasten. De vereniging komt 14.595 euro positiever uit dan begroot omdat er beperkte lasten tegenover relatief hoge baten staan (uit

acties, oud papier, giften en collecteopbrengsten). Bij de peutergroep zijn evenveel lasten als baten gerealiseerd.

Binnen zowel de baten als de lasten is een correctie van 64.300 euro toegepast. Het betreft een eliminatie van dubbeltellingen op de posten overige baten en overige instellingslasten. Specifiek betreft het baten uit detachering van de school aan de peutergroep enerzijds en lasten van de peutergroep uit gedetacheerd personeel van de school anderzijds.

De school heeft in 2017 een positief resultaat gerealiseerd van 43.400 euro. Begroot was een resultaat van 500 euro, een positief verschil van zo'n 43.000 euro. Dit kent verschillende oorzaken. Onderstaand een beknopte toelichting over de belangrijkste verschillen ten opzichte van de begroting per categorie.

(B1) – De **Rijksbijdragen** laten een positief verschil zien van 60.000 euro. Dit is grotendeels toe te wijzen aan een indexatie van de bekostiging over schooljaar 2016/2017 (55.000 euro). In eerste instantie is de bekostiging geïndexeerd voor gestegen pensioenpremies, hier staan echter ook hogere loonkosten tegenover. Deze ontwikkeling is bewust buiten de beschouwing gelaten in de begroting. Daarnaast is de bekostiging geïndexeerd voor een eenmalige uitkering van 500 euro per fte die werknemers hebben ontvangen. In de begroting was voorzichtigheidshalve geen rekening gehouden met volledige compensatie. Tevens zijn de ontvangsten voor prestatiebox en personeels- en arbeidsmarktbeleid in de loop van het jaar gestegen (13.000 euro).

Daarnaast zijn een niet begrote subsidie voor studieverlof (3.200 euro) en hogere gelden voor passend onderwijs (3.500 euro) ontvangen. Daartegenover staat dat de begrote materiele groeibekostiging niet werd gerealiseerd (-15.000 euro).

(B2) – De **overige overheidsbijdragen** zijn 15.000 euro hoger uitgekomen dan begroot. Deze post omvat de gemeentelijke bijdragen voor de peutergroep, een gemeentelijke vergoeding van gemaakte technische onderhoudskosten en een vergoeding van de RVO voor de opwekking van duurzame energie (zonnepanelen).

(B3) – Binnen de **overige baten** is ruim 43.000 euro meer ontvangen dan begroot. Onderdeel van deze positieve overschrijding zijn de reeds genoemde hogere verenigingsbaten. Daarnaast is dit voordeel het gevolg van niet begrote inkomsten overblijven, een ontvangen subsidie voor muziek, hogere inkomsten voor begeleiding van leerlingen, diverse giften en een vergoeding vanuit Driestar Educatief voor de werkplaats 'Startende leerkracht'. Tevens zijn de bijdragen aan de peutergroep wat hoger uitgevallen dan ingeschat.

(L1) – De **personele lasten** komen op totaalniveau 56.500 euro hoger uit dan begroot. De *loonkosten* liggen 54.000 euro hoger dan begroot. De *overige personele lasten* laten een overschrijding van 2.500 euro zien.

De hogere loonkosten zijn enerzijds het gevolg van gestegen pensioenpremies (24.000 euro). Daarnaast is er op jaarbasis sprake van extra inzet van personeel (totaal 0,75 fte). Het verschil ligt met name in een hogere inzet vervanging voor eigen rekening (meerinzet van 0,4 fte / 21.000 euro). De hogere inzet voor onderwijs ondersteunend personeel, gecorrigeerd door een iets lagere inzet voor onderwijzend personeel, verklaart het resterende bedrag aan hogere loonkosten. De meerkosten worden deels gecompenseerd door een voordeel op de loonkosten omdat er jongere werknemers zijn ingezet in plaats van oudere werknemers.

De overige personele lasten zijn redelijk conform begroting uitgekomen. De lichte overschrijding wordt veroorzaakt door hogere kosten voor (na)scholing en schoolontwikkeling/begeleiding.

(L2) – De **afschrijvingen** zijn iets lager gerealiseerd als gevolg van een lager dan begroot investeringsaldo.

(L3) – Binnen de **huisvestingslasten** is een overschrijding van 4.500 euro gerealiseerd. De lasten voor klein onderhoud (5.200 euro) en energie en water (3.300 euro) eindigden hoger dan begroot. Daarentegen zijn lagere lasten gerealiseerd voor bewaking/beveiliging (1.400 euro) en diverse overige budgetten.

(L4) – De overschrijding van ruim 10.000 euro op de **overige instellingslasten** wordt naast de verschillen op private kostenplaatsen verklaard door hogere kosten voor keuken- en kantinekosten (2.100 euro), onderwijsleerpakket (2.900 euro), culturele vorming/muziek (3.500 euro), kopieer- en stencilkosten (4.000 euro) en tussentijdse verwijzingen van leerlingen naar het speciaal onderwijs (8.000 euro). De voornaamste besparingen die daar tegenover staan zijn gerealiseerd op de budgetten voor computerkosten (6.900 euro), administratie- en beheerslasten (1.200 euro), leerlingtesten (900 euro) en PR-kosten (900 euro).

(R1) – Het **saldo financiële baten en lasten** is 5.600 euro hoger uitgekomen dan begroot als gevolg van meevallende rentelasten. Doordat de lening per einde augustus is omgezet naar een andere bank met een veel lager rentepercentage komen deze lasten lager uit.

Financiële positie

Onderstaand overzicht geeft de balans weer per 31 december van de afgelopen drie boekjaren.

ACTIVA	Ultimo 2017 x € 1.000	Ultimo 2016 x € 1.000	Ultimo 2015 x € 1.000
Materiële vaste activa	608	640	865
Financiële vaste activa	1.419	1.419	1.419
Totaal vaste activa	2.027	2.059	2.284
Vorderingen	316	364	288
Liquide middelen	379	236	118
Totaal vlottende activa	695	600	406
Totaal activa	2.722	2.659	2.690
PASSIVA	Ultimo 2017 x € 1.000	Ultimo 2016 x € 1.000	Ultimo 2015 x € 1.000
Algemene reserve	431	388	320
Bestemmingsreserves privaat	444	429	345
Bestemmingsfonds privaat	-	-	63
Eigen vermogen	875	817	728

Voorzieningen	167	129	84
Langlopende schulden	1.422	1.422	1.626
Kortlopende schulden	257	291	253
Totaal passiva	2.722	2.659	2.690

Als gevolg van relatief lage investeringen en een gemeentelijke bijdrage voor eerste inrichting is de **materiële vaste activa** met 32.000 euro afgenomen. De investeringen komen later in deze paragraaf verder aan bod.

De **reserves** zijn met bijna 58.000 euro gestegen wat overeenkomt met het geconsolideerde resultaat. Binnen de reserves wordt onderscheid gemaakt tussen publieke (school) en private (vereniging en peutergroep) reserves.

De **voorzieningen** zijn met 38.000 euro gestegen. Aan de voorziening groot onderhoud is dit jaar 38.000 euro gedoteerd en niets onttrokken.

Financiële kengetallen

Met behulp van een aantal kengetallen kan een verdere beoordeling worden gegeven van de financiële gezondheid van de organisatie. Naast de waarden zoals deze gelden voor 2015, 2016 en 2017, wordt tevens de algemene adviesnorm weergegeven.

Kengetal	Norm	2017	2016	2015
Liquiditeit	2,00	2,70	2,06	1,61
Solvabiliteit 1	0,50	0,32	0,31	0,27
Rentabiliteit	n.v.t.	1,96%	3,15%	-6,82%
Huisvestingsratio	max.10%	3,84%	3,87%	4,16%
Weerstandsvermogen (bestuursniveau)	15,00%	9,69%	6,83%	-5,53%
Weerstandsvermogen (schoolniveau)	15,00%	-6,23%	-9,49%	-21,71%
Kapitalisatiefactor incl. privaat vermogen	max.60%	86,86%	88,24%	85,83%
Kapitalisatiefactor excl. privaat vermogen	max.60%	73,69%	75,02%	72,58%

De **liquiditeit** laat een stijging zien, waarmee deze ruim boven de gestelde norm van 2 uitkomt. De liquide middelen zijn fors gestegen ten opzichte van vorig jaar door een positief exploitatieresultaat in combinatie met uitgebleven onttrekkingen aan de voorziening groot onderhoud. De **solvabiliteit** laat een lichte stijging zien, maar voldoet niet aan de gestelde norm van 0,5. Dit is met name het gevolg van de forse lening (1,4 miljoen euro) die de school op de balans heeft staan. Zonder deze lening aan beide balanszijden zou de solvabiliteit met 0,67 ruim boven de norm uitkomen. De **rentabiliteit** is de afgelopen twee jaar positief geweest waardoor financiële buffers verder hersteld zijn. Concluderend kan de school zowel op de korte als de lange termijn aan de verplichtingen voldoen.

De **huisvestingsratio** kent een maximale norm van 10%. Het kengetal laat zien of er niet te veel publiek geld weglekt aan huisvesting. Onderdeel van deze ratio is ook de dotatie aan het groot onderhoud. In 2017 was dit kengetal nog geen 4% wat dus ruim binnen de norm is.

Belangrijk kengetal blijft het **weerstandsvermogen**. Deze geeft aan of de risicobuffer op peil is. Gewerkt wordt naar een norm van minimaal 15%. Afgelopen jaar is het weerstandsvermogen op totaalniveau gestegen naar 9,7%. Op basis van de verwachte resultaten de komende jaren zal het weerstandsvermogen zich voorzichtig bewegen richting de norm. Wel wordt opgemerkt dat dit dankzij de aanwezigheid van privaat vermogen is. Zonder privaat vermogen is er sprake van een negatief weerstandsvermogen.

De **kapitalisatiefactor** komt met name in beeld wanneer de onderwijsresultaten minder zijn. De overheid heeft een signaleringsgrens bepaald van maximaal 60%. Deze grens wordt overschreden, maar ook dit is het gevolg van de forse lening die het balanstotaal opplust, waardoor dit kengetal onterecht vertekend wordt.

Investerings- en financieringsbeleid

In 2017 is er voor ruim 62.000 euro geïnvesteerd in materiële vaste activa. Begroot was een bedrag van 90.700 euro. Een gemeentelijke bijdrage (11.000 euro) voor eerste inrichting is volledig aan de rekening inventaris en apparatuur toegerekend. Dit zorgt voor een afname van de boekwaarde. De totale stijging van de materiële vaste activa is per saldo 51.000 euro. Er is in 2017 een bedrag van 82.500 euro afgeschreven waardoor de boekwaarde van de activa is gedaald.

De investeringen hadden betrekking op de volgende categorieën:

ICT	14.500 euro
Inventaris en apparatuur	9.000 euro
Leermiddelen	35.500 euro
Overige materiële vaste activa	3.000 euro
	<hr/>
	62.000

Meer concreet zijn investeringen gedaan in een digibord, computersystemen voor digiborden, een laptop voor de directie, leerlingsetjes, diverse methodes (o.a. Taalactief, Wereld in Getallen en Leesfontein) en bewegwijzering.

Het financieringsbeleid is er op gericht dat er geen gebruik hoeft te worden gemaakt van externe kredietverstrekkers. Alle investeringen zijn binnen dit beleid uitgevoerd.

Treasuryverslag

In 2017 hebben er geen beleggingen en derivaten plaatsgevonden in risicodragend kapitaal. Er zijn geen wijzigingen opgetreden ten opzichte van voorgaand jaar. Zowel de publieke als de private middelen zijn niet ondergebracht in risicodragend kapitaal. De beschikbare vrije middelen werden overgemaakt naar een spaarrekening. Er hebben zich in het verslagjaar geen liquiditeitsproblemen voorgedaan.

Wel wordt opgemerkt dat er sprake is geweest van een voorfinanciering van een gedeelte van het gebouw. Hiervoor staat een vordering op de gemeente open op de balans onder de 'financiële vaste activa' van 1.418.975 euro. Dit bedrag zal in 2021 ontvangen worden door de gemeente, waarbij ook de langlopende lening zal worden afgelost.

Bij het selecteren van een bank voor het onderbrengen van de spaartegoeden wordt door het bestuur gelet op de credit rating van de betreffende bank, conform de 'Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016' en met het oog op het zoveel als mogelijk waarborgen van een goed beheer van deze tegoeden. Om dit te waarborgen is door het bestuur een treasurystatuut opgesteld, waarin afspraken zijn vastgelegd inzake de wijze waarop wordt omgegaan met de regeling. Daarnaast is in dit statuut opgenomen wie welke verantwoordelijkheden op dit terrein heeft. Op hoofdlijnen staat in het treasurystatuut beschreven dat het beleid ten aanzien van beleggingen, leningen en derivaten met betrekking tot de publieke middelen zeer behoudend is. De hoofdsom dient ten alle tijden gegarandeerd te zijn.

Continuïteitsparagraaf

Toekomstige externe ontwikkelingen

Bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2018-2022 is rekening gehouden met externe ontwikkelingen. Hierbij kan gedacht worden aan gevolgen van de Miljoenennota 2018, ontwikkelingen in de cao en het nieuwe regeerakkoord. Zie voor meer informatie de verantwoording bij de begroting 2018.

Toekomstige interne ontwikkelingen

Teldatum	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Onderbouw totaal	320	313	311	301	295	302
Bovenbouw totaal	281	291	308	319	323	314
Leerlingtotaal	601	604	619	620	618	616

Functiecategorie	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Directie	1,05	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Onderwijzend personeel	30,30	31,44	31,84	31,84	31,84	31,84
Onderwijsondersteunend personeel	9,72	6,64	6,90	6,90	6,90	6,90
Schoonmaak	0,76	0,77	0,77	0,77	0,77	0,77
Vervanging eigen rekening	0,81	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40
Totaal	42,64	40,25	40,91	40,91	40,91	40,91

Bovenstaande tabellen laten de verwachte ontwikkeling zien van het leerlingenaantal met de daarbij behorende inzet. Het leerlingenaantal is iets aangepast ten opzichte van vorig jaar. Op de langere termijn wordt een iets beperkte stijging van het leerlingenaantal verwacht richting de 220. De gemiddelde instroom ligt rond de 75 leerlingen.

De inzet wordt afgestemd met het leerlingenaantal. Bovenstaand overzicht geeft een weergave van de ontwikkeling in de personeelsinzet over de komende jaren. De volgende bijzonderheden zijn te noemen:

- De inzet voor onderwijzend personeel stijgt de komende jaren. Er zullen namelijk twee groepen van school gaan en er komen drie groepen bij;
- De inzet voor onderwijsondersteunend personeel is fors lager begroot. Dit heeft ermee te maken dat de personeelsleden die voor de voorschool werkzaam zijn uit de begroting gehouden zijn. Vanaf 1 januari 2018 werden deze in de aparte stichting ondergebracht om aan te sluiten op de nieuwe wet- en regelgeving;
- Er is 0,4 fte begroot voor vervanging voor eigen rekening. Deze vervanging bestaat uit vervanging in verband met ziekte (eerste veertien dagen) of buitengewoon verlof en vervanging in verband met eigen beleidszaken zoals het vervangen van studiedagen en gesprekken onder lestijd. In 2017 komt deze inzet wat hoger uit in verband met een relatief hoog saldo vervangingen waar geen vergoeding tegenover stond;
- Er is jaarlijks rekening gehouden met inzet voor een instroomgroep. Het gaat om 0,9250 fte in de periode januari tot en met juli begroot onder het onderwijsondersteunend personeel. In 2018 is er rekening gehouden met een gedeeltelijke inzet vanaf eind november.

Staat van baten en lasten – begroting

	Realisatie 2017 x € 1.000	Begroting 2018 x € 1.000	Begroting 2019 x € 1.000	Begroting 2020 x € 1.000
Baten				
(B1) Rijksbijdragen	2.756	2.777	2.798	2.832
(B2) Overige overheidsbijdragen	56	4	4	4
(B3) Overige baten	88	23	23	23
Totaal baten	2.900	2.803	2.824	2.858
Lasten				
(L1) Personele lasten	2.375	2.316	2.381	2.425
(L2) Afschrijvingen	83	79	84	82
(L3) Huisvestingslasten	103	102	102	102
(L4) Overige instellingslasten	262	265	263	253
Totaal lasten	2.823	2.762	2.829	2.862
Saldo baten en lasten	77	41	-4	-3
(R1) Saldo fin. baten en lasten	-19	-4	-4	-4
Nettoresultaat	58	38	-8	-7

Bovenstaand overzicht laat zien dat de komende jaren wordt gestuurd op overwegend positieve resultaten. Voor 2018 wordt een positief resultaat verwacht. De rijksbijdragen blijven stabiel, de vergoeding vanuit Passend Onderwijs stijgt nog. Wel zijn er flink lagere gemeentelijke bijdragen en overige baten begroot. In de begroting voor 2018 zijn namelijk alle baten met betrekking tot de voorschool niet meer meegenomen. Gezien de aangepaste wetgeving zullen de baten en lasten volledig op de aparte stichting terecht komen. Er is dan ook geen rekening gehouden met de loonkosten van de VVE- medewerkers. In bovenstaand overzicht laten de cijfers van 2017 de geconsolideerde realisatie zien, terwijl voor 2018 en verder de begroting van slechts de school wordt weergegeven.

Vanaf 2018 is er sprake van negatieve resultaten, wat de school zich niet kan veroordelen gezien de uitdaging die er eerst nog ligt om de risicobuffer op een gezond niveau te brengen (door middel van positieve resultaten). Het negatieve resultaat ontstaat onder andere door een aflopend aantal gewichtenleerlingen waar de school een flinke bekostiging voor ontvangt (in het schooljaar 2017/2018: 108.000 euro). De bekostiging zal binnen de begrotingsperiode met circa 22.000 euro gaan dalen. Ook wordt er fors minder ontvangen vanuit aanvullende arrangementen ten opzichte van 2017 (15.000 euro minder). De inzet van het personeel is echter nog niet aangepast op basis van deze minder inkomsten. De directie is zich terdege bewust van het belang van een gezonde begroting en de noodzaak om de risicobuffer verder op peil te krijgen. De komende periode wordt dan ook gebruikt om te bepalen waar ombuigingen in de kosten plaats kunnen vinden. Wat bij deze beslissing zeker meespeelt is het extra geld wat beschikbaar komt ter verlichting van de werkdruk. Met deze gelden is in de begroting nog geen rekening gehouden.

Balans – begroting

ACTIVA	Ultimo 2017 x € 1.000	Ultimo 2018 x € 1.000	Ultimo 2019 x € 1.000	Ultimo 2020 x € 1.000
Materiële vaste activa	608	639	643	633
Financiële vaste activa	1.419	1.419	1.419	1.419
Totaal vaste activa	2.027	2.058	2.062	1.835
Vorderingen	316	259	259	259
Liquide middelen	379	498	532	581
Totaal vlottende activa	695	758	791	841
Totaal activa	2.722	2.816	2.853	2.893
PASSIVA	Ultimo 2017 x € 1.000	Ultimo 2018 x € 1.000	Ultimo 2019 x € 1.000	Ultimo 2020 x € 1.000
Algemene reserve	431	475	467	460
Best. reserve privaat	444	445	455	465
Eigen vermogen	875	920	922	925
Voorzieningen	167	204	240	277
Langlopende schulden	1.422	1.422	1.422	1.422
Kortlopende schulden	257	269	269	269
Totaal passiva	2.722	2.816	2.853	2.893

Bovenstaande tabel toont de balans over 2017 en de jaren hierop volgend. De balans van 2017 is gebaseerd op de werkelijke cijfers. De waarden voor 2018-2020 zijn echter berekend op basis van een voorlopige inschatting van 2017 in het najaar van 2017. Hierdoor kunnen er onlogische afwijkingen ontstaan, de langere termijn ontwikkeling is echter wel inzichtelijk.

Van de balans is af te lezen dat de boekwaarde van de **materiële vaste activa** de eerste twee jaren nog licht zal stijgen als gevolg van investeringen. Na 2020 zal de boekwaarde weer gaan dalen.

De **financiële vaste activa** bestaat uit een langlopende vordering op de gemeente in verband met de nieuwbouw. Deze zal in 2021 worden voldaan, waarna de **langlopende schulden** ook zullen worden afgelost.

Het **eigen vermogen** zal in 2018 toenemen vanwege het begrote positieve resultaat. Het saldo van de **voorziening** voor groot onderhoud stijgt de komende jaren ook nog. Gezien de jonge leeftijd van het gebouw worden op korte termijn geen forse onttrekkingsbedragen verwacht.

Interne risicobeheersings- en controlesystemen

Om de risico's zoveel als mogelijk te beperken hanteert de school een planning en controle cyclus waarbij de directie samen met een externe adviseur van VGS de ontwikkeling van de financiële prestaties monitort en hier ook periodiek verantwoording over aflegt richting het bestuur/toezicht. De basis voor de verantwoording wordt naast de realisatie gevormd door de

meerjarenbegroting die voorafgaand aan elk jaar door de directie wordt opgesteld en ter fiattering aan het bestuur wordt voorgelegd. In deze meerjarenbegroting worden zo veel als mogelijk financiële risico's onderkent en wordt beoordeeld in hoeverre acties nodig zijn.

Daarnaast is ten behoeve van de interne controle, de administratieve organisatie beschreven van de processen met een financieel risico. Hierin is de functiescheiding, overdraagbaarheid en betrouwbaarheid van informatie gewaarborgd. Tussen het bestuur en haar administratieve dienstverlener, VGS Administratie, is daarnaast een Service Level Agreement van toepassing.

Belangrijkste risico's en onzekerheden

De meerjarenbegroting is opgesteld in een veranderende context, waarin er ook sprake is van risico's. Eén van de grootste risico's is misschien wel de politieke instabiliteit op verschillende fronten. Jaarlijks is dit een terugkomend fenomeen. In dit hoofdstuk is reeds aandacht besteed aan de extra middelen die in het regeerakkoord zijn opgenomen en vanaf volgend schooljaar naar de school komen. Er is dus sprake van een positief scenario.

Niet alleen financiële risico's, maar ook niet- financiële risico's zijn belangrijk. Te denken valt aan risico's rondom de onderwijskwaliteit, het imago van de school en de naleving van de code 'Goed Bestuur'. Zie voor dit laatste punt het verslag van het toezichthoudend orgaan.

Beheersing van risico's

Voor het opvangen van de zogenaamde restrisico's en onvoorziene calamiteiten gebruikt de school in haar financieel beleid onder andere het kengetal weerstandsvermogen om te zorgen dat er voldoende eigen vermogen beschikbaar is als risicobuffer. Voor de vaststelling van de hoogte van deze buffer is gebruik gemaakt van een standaard risicoprofiel waarbij een norm hoort van 15%.

Om niet onnodig de risicobuffer aan te spreken, wordt in elk geval getracht om risico's tijdig te onderkennen, om indien nodig acties te ondernemen om de impact van het risico te verkleinen. De meerjarenbegroting is hiervoor een belangrijke tool. Het effect van een dalend leerlingaantal of een uit de pas lopend kostenpatroon is zo inzichtelijk. Ook kunnen in de meerjarenbegroting aanpassingen doorgerekend worden.

Bijlage: verantwoording Prestatiebox

Ontvangen gelden Prestatiebox € 88.774,93

Professionalisering

Detmar-Rehoboth-De Swaefschool (teamscholing)

V. Kam Education (cursus audit)

G4S Training & Safety Solutions bv (BHV nascholing)

Compaen Groep BV (PCM profielen + uitleg)

Reformatorisch Dagblad (mediatraining)

C.H. Bos (OGW Bart)

AOB scholing (10 collega's)

Detmar-Rehoboth-De Swaefschool (begeleiding collega)

Driestar Educatief (toerustingsbijeenkomst)

De Wartburg / De Wittenberg (werkplaatst startende leerkracht)

Detmar-Rehoboth-De Swaefschool (coaching)

Driestar Educatief (Tink Cursus)
Driestar Educatief (begeleiding identiteit)
Compaen Groep BV (PCM profiel Karin en Anita)
Compaen Groep BV (PCM profiel Nelleke en Dorien)
De Wartburg / De Wittenberg (kosten coördinator)

Taal

Coördinator taal C. Jansen: 3,5 uur per week
Medilex Onderwijs B.V. (opleiding Wendy)
Driestar Educatief (invoering Taalactief)
Taal in Blokjes Workshops (Rolien)
Edu-Sign Professional (presentatie News to Learn)
Aanschaf materiaal

Rekenen

Coördinator A. ten Voorde: 3,5 uur per week
De Opvoeddesk B.V. / Working Parents Program (cursus begrijp dyscalculie)
Menne Instituut B.V. (cursus Willemijn)
Menne Instituut B.V. (cursus Maarten)
Aanschaf materiaal

Engels

Coördinator Engels C. Anker: 3,0 uur per week
Exploring English (cursus 4 collega's)
Aanschaf materiaal

Omgaan met verschillen

Ds. G.H. Kerstencentrum (veerkracht in de groep)
Detmar-Rehoboth-De Swaefschool (workshop Marije en Jorien)
Detmar-Rehoboth-De Swaefschool (cursus Jorien)
11 Congressen (cursus Henriëtte Verwoerd)
H. Terlouw (cursus NVO)
Aanschaf materiaal

Hoogbegaafdheid

Aanschaf diverse materialen

Cultuur

Uitstapjes en excursie groep 1 t/m groep 8